

Tekst: 2 Sam 1: 1-16 en Lucas 17: 11-19

Lieve mensen, gemeente van Christus,

10 melaatsen komen op Jezus toelopen en roepen: heer ontferm u over ons... Jezus stuurt ze naar de priester en ze zijn rein. Eén van de 10 ziet in dat hij genezen is en keert om, en verheerlijkt met grote stem God. Melaatsen in de Bijbel zijn mensen die leiden aan, nee geen huidziekte, maar heel iets anders. Het woord voor melaats betekent: ‘het boze ontspruit.’

In de verhalen van Saul en David, zo blijkt, hangt het van hun vermogen als koning af om waar het boze ontspruit dat te verslaan. Laten we die verhalen nog eens binnen wandelen.

David verslaat Amalek. De aartsvijanden van Israël en alles wat haaks staat op de messiaanse belofte van vrede en eerlijkheid. Amalek moet verslagen worden, maar dat gaat moeilijker dan gedacht. Want David is nog maar net in Siklag of een jonge Amalekiet komt uit het legerkamp van Saul bij hem. Hij is uitgedost als een rouwende met gescheurde kleren en aarde op zijn hoofd. En zegt: “Kijk eens wat ik hier heb: Sauls

wijdingskrans, zijn vlechtband, alstublieft .” David zal verguld zijn. Hij meende David een gunst te komen bewijzen met zijn bericht.

Niets van dat alles. David scheurt zijn gewaden, en alle mannen met hem, ze rouwen en wenen eensgezind en vasten tot de avond... Hier blijkt een messiaanse verbondenheid die veel dieper en sterker is dan banale honger naar eigen voordeel en prestatiezucht. In David woont een andere geest en een andere mentaliteit dan in de Amalekiet. Twee kanten in een mens die elkaar niet verdragen. Gemeente, wat hier gebeurt is uiterst diepzinnig en draait om het behoud en verlies van menselijkheid en waardigheid.

Om dit te peilen moeten we terug gaan naar een eerder moment in de boeken van Samuel. Saul is de eerste koning van Israël, de belofte. En juist hij laat meteen zien dat het helemaal mis kan gaan. Hij blijkt te soft en te bescheiden op een moment waarop dat niet had gemoeten. Net als David moest hij Amalek verslaan met koning en al. Hij versloeg de Amalekieten, maar toen hij oog in oog met hun koning Agag stond, kon hij het niet over zijn hart verkrijgen om hem te doden en spaarde hem. Wat edel van Saul leek, bleek

desastreus. In de nacht dat hij de koning van Amalek spaarde, vree deze met zijn vrouw – en later baarde zij een kind. Uit dat kind kwam een kleinkind voort dat luistert naar de naam Haman, de Jodenhater, de antisemiet. Die tot op de dag van vandaag het gewetensvolle en God vrezende en lovende Joodse volk veracht. Zo bleek deze week in Halle nota bene op Jom Kippoer – het feest van de Grote verzoendag – toen een extreem rechtse man de synagoge wilde binnendringen om er als een Haman van nu een bloedbad aan te richten.

Wie of wat zijn die Amalekieten? Zijn het alleen extreem rechtse types? Dat zouden we willen. Het is die kant in ons mensen die zomaar over ons heerst: de neiging om belangrijk te zijn, iemand te zijn waarvan we zeggen: die heeft heel wat gepresteerd. Knappe CV; die jongen of dat meisje, die nemen we. ‘Amal’ betekent prestatie, op eigen kracht je opwerken. In die wereld leven we. Die wereld is altijd om en in ons, en tussen ons in. En van die wereld zegt de Bijbel: versla die, laat je daar niet in meeslepen. Saul probeert het, maar spaart de koning. David verslaat die mentaliteit. Zo lijkt het. Want het is een soort onkruid, die Amalekieten. Net als IS-ers en SS-ers. Want als David hem vraagt: wie ben jij? Zegt hij: een

Amalekiet. Als een duveltje uit een doosje is er weer zo iemand die de ander gebruikt voor eigen gewin. Want dat is waar de Amalekiet ook voor staat: de ander zich toe-eigenen, het liefst door hem te verrassen of erger, in de rug aan te vallen, vooral de kwetsbaren, die pakken ze graag, zoals de Turken de Koerden vermoorden en opjagen. Zoals in 1994 in Rwanda tussen de 500.000 en 1 miljoen Tutsi's en gematigde Hutu's door radicale milities van de Hutus werden vermoord.

De naam van de Koning van de Amalekieten voert ons naar het hart van deze mentaliteit. Want Agag – zo heet hun koning – betekent ‘dak’, dak daarmee schermt de koning zich af van de hemel. We zijn als Agag als we ons afscheiden van de verbinding met de hemel. ‘Ze kunnen het dak op met die hemel. Ik geloof er niet in en heb de hemel niet nodig.’ Agag is de mens die het zonder de hemel meent te kunnen stellen. Het gevaar is dat zo'n mens zomaar zelf God wordt.

Het bizarre is, dat we midden in een maatschappij van de Amalekieten leven en het gevaarlijke is, dat we het gewoon vinden. En waar we iets gewoon vinden worden we ziek, leert de Bijbel. En hoeveel mensen zijn er niet ziek, zichtbaar en verborgen?

Hoeveel mensen lijden niet onder de werkdruk en als het niet de mensen zelf zijn, dan wel de relaties? Hoeveel studenten lopen tegenwoordig niet vast in onze prestatie maatschappij?

David verslaat dit gevaar, hij overwint Amalek. De koning van Israël is alleen Gezalfde God, Messiaans koning als hij deze mentaliteit verslaat in zichzelf en om hem heen. Dat lukte Saul niet en David lukte dat wel. Hoewel? Ineens staat die jonge man daar. Die zou David wel even voor zich winnen. Het lijkt op een test. 'David, heb je de Amalekiet in jezelf wel echt verslagen? Ben jij mijn Gezalfde koningskind?' Dat hij dat is, blijkt hier. Uit hoe hij reageert op de bode. David wrijft niet in zijn handen over de dood van Saul. David is van binnen gebroken. David rouwt.

Saul keerde zich af van de Heer, dat deed hem falen als koning. Maar David heeft geen afkeer van Saul, David houdt van hem zoals hij van zijn zoon Jonathan houdt.

David rouwt en daarin blijkt hij de Gezalfde te zijn. In het rouwen. En meer nog blijkt het uit wat daaruit volgt, gemeente...

Eerst zijn rouwen. Wat is zijn rouwen en wat is het in ons mensen dat ons doet rouwen? David rouwt, diep. Zijn hart is gebroken om Jonathan en om Saul. Zijn verdriet is een uiting van liefde. Zijn verdriet is de keerzijde van liefde. Kahlil Gibran verwoordt dat prachtig als hij zegt: “Wanneer je blij bent, kijk dan diep in je hart en je zult zien dat enkel wat je smart heeft gegeven, ook vreugde brengt. Wanneer je verdrietig bent, blik dan opnieuw in je hart, en je zult zien dat je weent om wat je vreugde schonk.” Verdriet en liefde zijn twee zijden van eenzelfde medaille. David rouwt om zijn geliefde Saul en om diens zoon en zijn vriend Jonathan.

Rouwen, vroeger dacht men dat het iets was wat je moest doorlopen. Nu zien we in dat rouwen geen schema's kent. Net zoals liefde die niet kent. We zien ook in, dat tijd niet altijd wonden heelt. Manu Keirse schrijft: “Het verdriet gaat nooit echt over, maar we leren overleven en weer van het leven genieten.” “Met de dood eindigt een leven, maar nooit een relatie. Ouders blijven ouders van hun kind en je blijft je leven lang en zoon of een dochter van je ouders. De dood transformeert relaties, maar eindigt ze niet.” Tot zover het citaat. Dat zie je hier bij de Gezalfde, dat weten velen van ons van binnen. Rouwen vraagt om rituelen, zodat

ons verdriet vorm krijgt en een plek. We steken een kaarsje aan. We hebben thuis een foto met een lichtje. Een heilig hoekje dat ons zalft in het erbij verwijlen. Davids ritueel... ? Hij scheurt zijn mantel, hij vast en bovenal weent hij. Wenen bij rouw is in wezen liefde.

In die rouw, ook in die van David, gebeurt nog iets. Iets groots. Iets wat ons misschien wel alleen via rouw ten deel valt. En misschien is het daarom dat de Prediker ook zegt, dat het beter is in een huis van rouw te verblijven dan in een huis van feest. Rouw reinigt ons hart. Ze zuivert onze geest, ze brengt ons bij ons ware zelf, en ze brengt ons in een helder weten. In zijn rouw doorziet David de gotspe van de Amalekitische jongen. David laat de jonge Amalekiet doden. Dit doden wil zeggen, dat heeft bij de Messiaanse koning geen toekomst.

Het geheim van David? Hij weet zich geliefd door God. Net als die ene Samaritaan die inziet dat je als mens genezen bent als je je leven aan God toevertrouwt en je alle gewicht aan Hem geeft. Dan hoef je zelf niet gewichtig en belangrijk te zijn en dat maakt een mens licht en sterk. En schenkt een vrede die alle verstand te boven gaat.

Amen

Literatuur: Th. Naastepad, Verborgen midden
dl 2